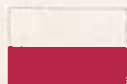

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury dla Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie

Stan obecny

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie (PME) to instytucja kultury, która stawia sobie za cel budowanie pomostu pomiędzy dorobkiem kultury światowej a indywidualną wrażliwością.

PME prezentuje wystawy stałe i czasowe o interdyscyplinarnym charakterze i zróżnicowanej tematyce. W muzeum działają również biblioteka oraz sala kinowa, w której odbywają się pokazy filmowe. Oprócz tego w muzeum realizowane są targi, wydarzenia specjalne, spotkania autorskie, warsztaty i seminaria. Muzeum gromadzi, przechowuje i opracowuje zbiory oraz stwarza warunki do rozwoju kompetencji publiczności na wielu polach.

Zespół, kompetencje i działania w obszarach dostępności:

- Dyrekcja PME – zarządzanie instytucją, podnoszenie z uwagą kwestii dostępności;
- Koordynatorka ds. dostępności – opieka nad tematami związanymi z dostępnością, rzeczniczka rozwiązań na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami współpracująca ze wszystkimi komórkami Muzeum w tym zakresie;
- Dział Edukacji – tworzenie programu wydarzeń, prowadzenie zajęć i warsztatów dostępnych, dzielenie się wiedzą z interesariuszami Muzeum – m.in. współpracownikami: edukatorkami i edukatorami, prelegentami; ceramikami, artystami i twórcami realizującymi warsztaty;
- Dział Kuratorium Etnograficzne – praca nad koncepcjami nowych wystaw z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego – dostępność treści scenografii, przekazu, języka opowieści;
- Dział Informacji Naukowej – tworzenie i redakcja treści, publikacji;
- Dział Przechowywania i Konserwacji Zbiorów – dobór i prezentacja obiektów z kolekcji na potrzeby wystaw;
- Dział Marketingu i Komunikacji – realizacja obowiązków z zakresu dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, prowadzenie muzealnej strony www i social mediów; realizacja filmów i nagrań dostępnych, dbanie o wizerunek Muzeum i relacje z publicznością;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Dział Techniczny – dbanie o budynek Muzeum pod względem dostępności architektonicznej; efektywna współpraca ze scenografami wystaw;
- Dział Organizacyjny – odpowiedzialność za zamówienia publiczne, RODO, dokumenty wewnętrzne instytucji;
- Dział Finansowo-Kadrowy – dbałość o pracowników i stan finansowy jednostki, pozyskiwanie dotacji na rzecz rozwoju Muzeum;
- Dział Inwentaryzacji – jednym z zadań tego działu jest opracowywanie informacji o obiektach oraz tworzenie katalogów i publikacji.

PME realizuje działania związane z podnoszeniem dostępności wystaw i oferty wydarzeń kulturalnych. Dostępność ekspozycji konsultowana jest z samorzecznikami. Dzięki pozyskanej wiedzy i doświadczeniu PME świadomie podjęło w roku 2024 decyzję o włączeniu działań na rzecz dostępności jako kluczowych na wszystkich etapach tworzenia nowych wystaw.

Działanie to realizowane jest wspólnie z publicznością i samorzecznikami – z którymi PME współdziała na polu konsultacji i realizacji dostępności wystaw i wydarzeń, a także w działaniach promocyjnych instytucji. Środki wspierające odbiór wystaw, takie jak audiodeskrypcje i informacje o obiektach w PJM dostępne są na nośnikach lub pod kodami QR. Wraz z tyflografikami stanowią obecnie integralną część ekspozycji. Instytucja dba, aby dostępność była zauważalna, stanowiła nieodłączny element wystaw.

W stałej ofercie wydarzeń włączających i dostępnych Muzeum posiada:

- oprowadzania kuratorskie, warsztaty i wernisaże tłumaczone na PJM;
- oprowadzania i warsztaty z audiodeskrypcją;
- cykl „W pełni” – wspólnotowe poznawanie wystaw i wzajemnych perspektyw grup otrzymujących wsparcie w obszarze rozumienia;

Ponadto PME realizuje program lekcji muzealnych, które dzięki wiedzy i doświadczeniu pracowników i osób edukatorskich są na bieżąco dostosowywane do potrzeb różnych grup odbiorców, w tym osób w kryzysie psychicznym czy w spektrum autyzmu.

Nietypowe działania podjęte przez instytucję w ostatnim roku działalności:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- współpraca z Fundacją Pomocna Dłoń: organizacja balu karnawałowego w 2024 roku. Kluczem do owocnej współpracy okazały się gościnność i ponadprzeciętne zaangażowanie pracowników, a także zasoby przestrzenne;

- formuła bezpłatnego użyczenia przestrzeni - kobiety z doświadczeniem migracji uczące się języka polskiego realizowały zajęcia w Bibliotece Muzeum;

- bezpłatne stoiska „Podziel się dobrem” na Targach świątecznych - 6 fundacji i organizacji sprzedawało swoje wyroby podczas kiermaszu. Zysk przeznaczony został na realizację działalności zaproszonych instytucji, wspierających m.in. osoby w kryzysie psychicznym i osoby w późnej dorosłości.

PME współpracuje z osobami i organizacjami posiadającymi wiedzę w zakresie dostępności, czerpiąc z ich doświadczenia i zaangażowania. Podjęte współprace umożliwiają rozwój instytucji i nawiązywanie relacji z lokalnym środowiskiem.

Współpracujemy z:

- Fundacją Kultury bez Barrier – wsparcie przy realizacji wystaw i projektów, konsultacje;
- Pauliną Celińską wspierającą realizację dostępności w instytucjach kultury – współpraca przy wystawach;
- Fundacją Wielozmysły – wsparcie przy realizacji wystaw i projektów, konsultacje;
- Fundacją Integracja – konsultacje w ramach realizacji projektu „System wskazywania drogi-oznakowania wewnątrz na zewnątrz budynku”;
- Samorzecznikami i Samorzeczniczkami: Natalią Siuchtą, Tomaszem Grabowskim, Moniką Dubiel – konsultacje dostępności wystaw, projektów i wydarzeń, realizacje filmów, realizacja tłumaczeń, prowadzenie wydarzeń;
- Tłumaczkami PJM – realizacja wydarzeń stacjonarnych i online.

PME prowadzi cykliczną współpracę i opracowuje programy spotkań, poznając bliżej potrzeby uczestników z następujących instytucji:

- Fundacja „Razem z odwagą” wspierająca dzieci po terapii onkologicznej – wydarzenia aktywizujące dzieci i ich rodziny do udziału w wydarzeniach kulturalnych;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia” – spotkania dla osób w kryzysie psychicznym, pozwalające poznać wiele technik rękodzieła;
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Głęboko Upośledzonych „Maja” – realizacja warsztatów w oparciu o sezonowy rytm kalendarza lekcji muzealnych.

Ponadto PME gości wiele szkół specjalnych, w tym Instytut Głuchoniemych w Warszawie, których uczniowie są uczestnikami zarówno lekcji muzealnych dostosowanych do ich potrzeb, jak i dodatkowych wydarzeń włączających, np. warsztatów artystycznych realizowanych w ramach projektu katalogu „Malarki warszawskie”, który opracowany został także w formatach dostępnych dla osób otrzymujących wsparcie w obszarze widzenia.

Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością i osób starszych

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie ma swoją siedzibę w zabytkowym gmachu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, co generuje wyzwania w kwestii dostępności przestrzeni budynku. W związku z tym pierwsze kroki w zakresie dostępności polegały na realizacji serii remontów i wprowadzeniu rozwiązań związanych z poruszaniem się po instytucji.

W latach 2008–2012 podjęto pierwsze inwestycje na rzecz zniesienia barier architektonicznych: zainstalowano podnośnik obok drzwi wejściowych oraz windy wewnątrz, zlikwidowano także bariery w poruszaniu się w obrębie poszczególnych kondygnacji (brak progów).

Od 2012 roku konsekwentnie treści wystaw tłumaczone są na język angielski, a od 2022 roku także na język ukraiński.

W 2021 roku powołana została koordynatorka ds. dostępności. Duży nacisk został położony na rozwój dostępnej oferty edukacyjnej oraz kulturalnej. Ponadto zaczęto dbać o dostępność wystaw poprzez zastosowanie nagrań PJM, AD i tyflografik do ekspozycji.

Kompetencje pracowników i pracownic były sukcesywnie uzupełniane i podnoszone poprzez szkolenia. W latach 2022–2024 odbyły się szkolenia, podnoszące kompetencje pracowników dotyczące pracy z odwiedzającymi otrzymującymi wsparcie w obszarze słyszenia, widzenia i poruszania się. Dodatkowo odbyły się (latem 2024 roku) warsztaty poświęcone pracy i komunikacji z

osobami potrzebującymi wsparcia w zakresie rozumienia i uczucia. Udostępnianie oferty kulturalnej PME osobom g/Głuchym odbywa się dzięki współpracy z tłumaczkami lub poprzez nowe technologie. Dział Edukacji z sukcesami realizuje wydarzenia dla osób potrzebujących wsparcia w różnych obszarach, projektując wydarzenia odpowiadające ich potrzebom. Instytucja wie, jak ważne są doświadczenia i odczucia związane z wizytą w Muzeum, dlatego proponujemy cykle spotkań, które pozwalają na budowanie relacji i oswajanie przestrzeni w kolejnych z rzędu spotkaniach, dających swobodę działania i twórczej ekspresji ich uczestników. Współpraca ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami była dwustronna. Byliśmy czujni na zgłoszenia od zainteresowanych grup oraz od koordynatorek publiczności, co zaowocowało wykreowaniem dostępnej oferty.

Pracownicy Ochrony sprawujący opiekę nad ekspozycjami są przeszkoleni z zasad savoir-vivre'u i komunikacji z osobami z niepełnosprawnościami, osobami w późnej dorosłości oraz posiadają wiedzę o dostępności ekspozycji.

Osoby w późnej dorosłości i osoby z niepełnosprawnościami pojawiają się w instytucji jako odbiorcy wydarzeń oraz konsultanci dostępności wystaw – obecnie planujemy stworzyć więcej możliwości i przestrzeni na partnerstwo i działania partycypacyjne. Dostępność wystaw od 2023 roku jest zawsze konsultowana z samorzecznikami, tak, by przekaz treści był jak najlepiej dostosowany do poszczególnych grup odbiorców. Osoby samorzecznicze zapraszane są jako współpracownicy, wiąże się z tym także wynagrodzenie finansowe i partnerstwo.

Staramy się, by w PME wszystkie obszary modelu dostępności były dostrzeżone i zaopiekowane. Każdy z nich jest jednak na innym etapie procesu wdrażania.

Narzędzia i usługi wspierające odbiór wystaw, wydarzeń i sposób komunikacji PME:

- pętla indukcyjna;
- sprzedaż biletów online;
- dostępne materiały video na wystawach, stronie www i social mediach (napisy rozszerzone, tłumaczenia PJM);
- oferty dostępnych wydarzeń;
- wystawy – scenografia, wielkość tekstów, materiały w PJM, AD i tyflografiki jako integralna część ekspozycji, tłumaczenia na język angielski i język ukraiński;
- audioprzewodniki;

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- dostępny katalog „Malarek warszawskich” – pilotażowy projekt tworzenia publikacji w wersji dostępnej.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Koordynatorka ds. dostępności jest odpowiedzialna za utrzymywanie relacji ze środowiskami osób o szczególnych potrzebach w sposób bezpośredni. Pracownicy Działu Kuratorium Etnograficznego, Działu Informacji Naukowej i Edukacji realizują dostępne wystawy, spotkania, warsztaty czy wykłady. Ważną rolę pełni także Dział Marketingu i Komunikacji, przygotowujący strategię komunikacji z widzami.

Informacje o dostępnej ofercie przekazywane są poprzez kanały, którymi zarządza Dział Marketingu i Komunikacji (strona www, social media, ulotka, newsletter) oraz poprzez kontakt ze środowiskami lokalnymi (Polski Związek Niewidomych, Polski Związek Głuchych, samorządnicy). Jeśli ruch jest odwrotny, tj. to do PME zgłaszają się grupy szukające dostępnej oferty – muzealna procedura obejmuje decyzję Dyrekcji o dekretacji konkretnego zapytania do kierowniczek/ kierowników działów i prowadzenie sprawy. Dyrekcja rozstrzyga także prośby o realizację bezpłatnych wydarzeń lub innych form wsparcia.

Informacje udostępniane są poprzez liczne i zróżnicowane kanały (strona www, social media, wywiady radiowe i prasowe, działania PR, newsletter, ulotka w muzeum, plakaty) – tak, by jak największa grupa odbiorców mogła zapoznać się z programem PME i uczestniczyć w proponowanych wydarzeniach. Stawiamy zarówno na działania digitalowe, jak i analogowe, z których korzystają często osoby w późnej dorosłości, przeciwdziałając w ten sposób także wykluczeniu cyfrowemu.

Zasoby i kanały komunikacji nie zostały jeszcze poddane ewaluacji – to obszar do doskonalenia i rozwoju. PME podjęło decyzję o poprawie komunikacji z publicznością poprzez wykorzystanie zasobów i możliwości strony www. W tym celu będą podjęte działania pozwalające na poznanie preferencji odbiorców oraz audyt cyfrowej dostępności.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Pracownicy PME badają publiczność poprzez prowadzenie wywiadu pogłębionego, obecność i wspólne doświadczanie wydarzeń. Obserwacja uczestnicząca jest dla PME szczególnie ważnym narzędziem, ponieważ jest wykorzystywana w dziedzinie, którą instytucja reprezentuje. Instytucja nie posiada badań publiczności na szeroką skalę – jest to obszar do doskonalenia. Planujemy przeprowadzenie badań oczekiwań publiczności wobec instytucji, zarówno dotyczących udogodnień w warstwie architektonicznej, jak i programów oraz uniwersalnych, włączających wydarzeń. PME chce szczególnie skupić się na rozpoznaniu potrzeb osób otrzymujących wsparcie w zakresie rozumienia i czucia oraz osób w późnej dorosłości. Obecnie budujemy relacje z odbiorcami poprzez cykliczne współprace z organizacjami i stowarzyszeniami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami. Nawiązane relacje i uważność na odbiorcę pozwalają na mapowanie potrzeb poszczególnych grup. Zdajemy sobie jednak sprawę, że potrzebne jest uważne i długofalowe monitorowanie i badanie potrzeb odbiorców, rzetelna ich analiza i wprowadzanie kompleksowych zmian.

Osoby w późnej dorosłości same zgłaszają się do PME z potrzebą zorganizowania dla nich wykładów w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Każdorazowo, z pełnym zaangażowaniem, tworzony jest dla nich program spotkania: zaproponowany wykład poszerzony jest często również o zwiedzanie wystaw. Dzięki obserwacji tego typu wydarzeń wiemy, w których miejscach w ciągach komunikacyjnych istnieje potrzeba wprowadzenia punktów odpoczynku. Wiemy też, jak problematyczna bywa przestrzeń szatni muzealnej, na którą obecnie składa się system szafek. To miejsce stanowi także barierę komfortu dla wszystkich grupowo zwiedzających PME.

Ogromną rolę w rozpoznawaniu potrzeb publiczności mają samorzecznicy/samorzeczniczki. Osoby, z którymi często współpracujemy są blisko związane z lokalnym środowiskiem. Ponadto są aktywne w życiu kulturalnym Warszawy, współtworząc ofertę kulturalną różnych instytucji. Ich wiedza i doświadczenie są ogromną wartością, a samorzeczniczy głos pozwala PME realizować działania odpowiadające na potrzeby grup, które reprezentują. Omawiane przykłady stanowią głównie rekomendacje dotyczące dostępności w obszarze słyszenia i widzenia.

Cennym doświadczeniem jest także współpraca z organizacjami tworzącymi platformę wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu dostępności. Jednym z przykładów jest udział PME w Festiwalu Kultury bez Barrier w 2024 roku, zarówno jako organizator uniwersalnych wydarzeń, jak i uczestnik szkoleń i warsztatów. Pracownicy PME w ramach festiwalu wzięli udział w spotkaniach o charakterze

sieciującym, rozmowach stolikowych z samorzecznikami/samorzecznikami i organizacjami reprezentującymi potrzeby osoby z niepełnosprawnościami.

Ważnym doświadczeniem w zakresie mapowania potrzeb publiczności była w 2024 roku także współpraca z Fundacją Integracja, która podczas warsztatów z pracownikami PME pomogła określić potrzeby widzów względem systemu oznakowania przestrzeni budynku.

Zidentyfikowane potrzeby

Przed rozpoczęciem udziału w projekcie największą zidentyfikowaną potrzebą PME było zaopiekowanie się obszarem dostępności ruchu i wprowadzenie zmian w zakresie architektury. Ponadto zaczęliśmy wprowadzać zmiany dotyczące dostępności wystaw. Pracownicy podczas szkoleń zostali zapoznani z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi dostępności.

Podczas realizacji przedsięwzięcia szkoleniowego pracownicy PME z wszystkich działów zgodzili się co do priorytetowego traktowania dostępności w podejmowanych inicjatywach. Taka postawa, wzmacniana pozycją dostępności w opracowanym przez Dyрекcję programie rozwoju instytucji w kolejnych latach, skłania do ponownej, dogłębnej analizy stanu obecnego. Rodzą się zatem potrzeby przeprowadzania audytów, szczególnie tych związanych z dostępnością cyfrową strony www, wykorzystania i rozwinięcia potencjału architektonicznego dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób w późnej dorosłości.

Wymienione audyty pomogą zaplanować i zrealizować zmiany, jakie PME będzie wprowadzać na stronie www, aby wspierać komunikację z publicznością, a także pozwolą na nowo spojrzeć na architekturę budynku.

Ważną i wartą kontynuowania potrzebą są szkolenia zarówno pracowników etatowych, jak i współpracowników w zakresie dostępności. Podnoszenie kompetencji pracowników Ochrony, Kasy, edukatorów i edukatorek mających ciągły, bezpośredni kontakt z widzami wpływa na komfort pracy i pewność w stosowanych technikach komunikacji. Dzięki temu odbiorcy wydarzeń oraz zwiedzający wystawy każdego dnia będą mogli otrzymać wsparcie dostosowane do ich potrzeb.

Kluczowymi potrzebami, które zostały zidentyfikowane są także: badania publiczności, szczególnie w zakresie potrzeb odbiorców neuroróżnorodnych, osób z chorobami neurodegeneracyjnymi i osób w

późnej dorosłości; rozwijanie kanałów komunikacji z publicznością oraz przeprowadzenie inwestycji na podstawie wyników audytów i określonych potrzeb publiczności.

Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności,
identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi
potrzebami

PLAN KRÓTKOTERMINOWY

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie dzięki przedsięwzięciu szkoleniowemu i zawiązaniu się zespołu projektowego zidentyfikowało potrzebę powołania stałego Zespołu ds. dostępności. Zespół będzie składać się z pracowników różnych działów, a jego zadaniem będzie realizacja krótko- i długoterminowych celów wdrażania dostępności w instytucji. W skład zespołu, oprócz koordynatorki ds. dostępności, wchodzić będzie także liderka dostępności, wspierająca koordynatorkę w jej działaniach. Potencjał, jaki został wzbudzony podczas realizacji projektu, przełożony zostanie na działania pozwalające zaopiekować wszystkie obszary dostępności w muzeum. Zespół zostanie powołany w I kwartale 2025 roku.

Zespół projektowy podczas wspólnych sesji określił trzy krótkoterminowe cele:

CEL 1: Rozpoznanie potrzeb dotyczących sposobów komunikacji i utrzymania relacji z publicznością poprzez dostosowanie strony www Muzeum. Niezbędnym krokiem w realizacji tego celu będą: audyt strony www pod względem dostępności cyfrowej oraz badanie potrzeb widzów instytucji względem strony www i jej funkcjonalności. Ten cel krótkoterminowy zrealizowany zostanie poprzez rozeznanie rynku usług audytorów, wybór i zlecenie realizacji audytu oraz badania preferencji publiczności. Audyt obecnej strony pod względem dostępności cyfrowej pozwoli na określenie standardów i działań, jakie instytucja chciałaby wdrożyć podczas pracy nad nową stroną www. Równolegle do procesu audytu realizowane będą badania potrzeb publiczności, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób w późnej dorosłości i osób neuroróżnorodnych, tak aby strona www była wygodną platformą komunikacji i źródłem informacji zarówno o ofercie instytucji, jak i zakresie działalności Muzeum. Wskaźnikiem dotyczącym potrzeb użytkowników będzie liczba otrzymanych rekomendacji: co najmniej 2-3 od osób otrzymujących wsparcie w zakresie rozumienia, 2-3 od osób starszych, 2-3 od osób neuroróżnorodnych, 2-3 od osób otrzymujących wsparcie w obszarze

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

widzenia, 2-3 od asystentów i/lub osób dotkniętych chorobami neurodegeneracyjnymi, 2-3 od osób g/Głuchych, 2-3 od osób korzystających z anglojęzycznej wersji strony, 2-3 od osób dokonujących rezerwacji lekcji muzealnych i 2-3 od osób zainteresowanych wydarzeniami.

Termin realizacji audytu to III kwartał 2025 roku, a badania potrzeb publiczności i preferencji użytkowników – III i IV kwartał 2025.

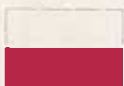
Cel 2: Rozpoznanie potrzeb publiczności, w szczególności osób neuroróżnorodnych, osób dotkniętych chorobami neurodegeneracyjnymi oraz osób w późnej dorosłości, pod względem ich komfortu poruszania się po instytucji i korzystania z przestrzeni wspólnych, m.in. szatni, toalet, miejsc odpoczynku. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez audyt, który dotyczyć będzie analizy wykorzystania kubatury i możliwości do wprowadzenia zmian w budynku. Kluczowa będzie analiza architektoniczna dotycząca możliwości zniesienia bariery w postaci schodów prowadzących do przestrzeni wystaw familijnych (muzeum zapewnia dostęp alternatywny) – jest ona przeszkodą nie tylko dla osób poruszających się na wózkach, ale także dla wielu innych widzów. Istotna będzie analiza możliwych do przeprowadzenia zmian w szatni, toaletach i ciągach komunikacyjnych pomiędzy wystawami, aby wspierać ergonomię korzystania z nich przez wszystkich odbiorców, w tym przez osoby neuroróżnorodne, osoby w późnej dorosłości czy z chorobami neurodegeneracyjnymi. Wyniki audytu z pogłębioną analizą projektancką pozwolą zaplanować i wdrożyć zmiany w przestrzeni, m.in. wyznaczenie pokoju wyciszenia, pokoju dla rodzin czy zaprojektowanie punktów wypoczynku w ciągach komunikacyjnych.

Audyt ergonomii wykorzystania potencjału architektonicznego pod względem dostępności realizowany będzie w II kwartale 2025 roku. Wskaźnikiem wykonalności celu będzie uzyskanie wytycznych.

Cel 3. Budowanie relacji z publicznością otrzymującą wsparcie w obszarach dostępności: rozumienie i czucie oraz z osobami w późnej dorosłości. Cel ten będzie realizowany poprzez przeprowadzenie badań potrzeb publiczności pod względem realizacji oferty wydarzeń i dopasowania jej do oczekiwań odbiorców oraz wpływu odbiorców na ofertę. Szczególna uwaga poświęcona zostanie działaniom wspierającym zwiedzanie muzeum przez osoby w późnej dorosłości, osoby neuroróżnorodne oraz osoby z chorobami neurodegeneracyjnymi i ich opiekunów/ towarzyszy/asystentów. Muzeum, ze względu na charakter posiadanej kolekcji, ma wiele możliwości pracy z obiektami mogącymi działać na wyobraźnię i wspierającymi twórczą ekspresję. Cel ten realizowany będzie także poprzez nawiązanie relacji z nowymi grupami odbiorców, warsztatami terapii zajęciowej, fundacjami i specjalistami z różnych dziedzin.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cel ten zostanie zrealizowany dzięki raportowi wyłonionej firmy specjalizującej się w badaniach potrzeb publiczności, w szczególności: osób neuroróżnorodnych, osób starszych, osób i/lub asystentów osób z chorobami neurodegeneracyjnymi.

Badania potrzeb publiczności odbyłyby się w II i III kwartale 2025 roku; w tym samym czasie Muzeum nawiąże współpracę z 3 nowymi instytucjami wspierającymi osoby w zakresie rozumienia i czucia, aby móc dalej planować działania wdrożeniowe.

Oferta instytucji kultury

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie doloży wszelkich starań, aby zarówno wystawy stałe i czasowe, jak i wydarzenia kulturalne i edukacyjne kierowane do szerokiej publiczności stawały się wzorem działań dostępnościowych. Do realizacji tego celu potrzebne będą szkolenia dla pracowników, wprowadzenie zmian w infrastrukturze oraz wypracowanie oferty konsultowanej z grupami docelowymi. Komunikację z publicznością wspierać będzie nowa, odpowiadająca potrzebom publiczności strona www.

Obszary dostępności wg Modelu Dostępnej Kultury, które zostaną uwzględnione w działaniach:

WIDZENIE: punkty uwagi, prowadnice na podłogach. W 2024 roku instytucja zrealizowała wewnętrzny projekt „System wskazywania drogi” – określający przestrzenie i ich funkcjonalność w muzeum, a także wspierający poruszanie się po instytucji. Chcąc rozbudowywać projekt dla potrzeb osób otrzymujących wsparcie w zakresie widzenia, będziemy poznawać potrzeby publiczności i wspólnie opracowywać rozszerzenie systemu nawigacji po instytucji o systemy naprowadzające.

Od 2023 roku do wszystkich wystaw czasowych przygotowywanych jest coraz więcej materiałów dotykowych. Aby rozbudować ofertę wystaw i wydarzeń realizowanych w ten sposób, chcemy przygotowywać więcej tyflografik i materiałów dotykowych, rozpocząć tworzenie tyfloplanów scenografii wystaw oraz stworzyć więcej materiałów audiodeskrypcyjnych dostępnych zarówno w przestrzeni ekspozycji, jak i na stronie www. W planach jest też opracowanie oferty edukacyjnej wydarzeń towarzyszących do wystaw, oprowadzań z audiodeskrypcją i pomocami dotykowymi oraz warsztatów.

Rozwiązania dostępnościowe będą realizowane z budżetu instytucji na rok bieżący oraz z otrzymanych grantów i dofinansowań.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Czas realizacji: od I kwartału 2025.

Realizacja: Pracownicy i pracownice PME oraz współpracownicy zewnętrzni.

SŁYSZENIE: tłumacz PJM online, więcej informacji w PJM na wystawach oraz w materiałach promujących wydarzenia, pętle indukcyjne na wystawach.

Instytucja zainstaluje na stronie www dostęp do platformy tłumacza migowego online – realizacja do marca 2025 r. Instytucja tworzyć będzie więcej video informacji w PJM dotyczących dostępnych wydarzeń, a także realizowanych projektów naukowych czy badawczych. Instytucja planuje realizację serii nagrań dotyczących muzeum oraz zagadnień z obszaru etnografii i antropologii kulturowej, kierowanych do publiczności osób g/Głuchych – III kwartał 2025 r. Instytucja będzie kontynuować współpracę z samorzecznikami i tłumaczkami PJM, aby realizować ciekawy i ambitny program zgodny z oczekiwaniami publiczności. Celem na lata 2025–2026 będzie opracowanie cyklu działań twórczych i rękodzielniczych, w tym ceramicznych, jako platformy pozwalającej na realizację uniwersalnych wydarzeń kulturalnych.

Czas realizacji: od I kwartału 2025.

Realizacja: Pracownicy i pracownice PME oraz współpracownicy zewnętrzni.

PORUSZANIE SIĘ: Ważna dla poprawienia komfortu poruszania się po instytucji będzie zmiana dostępności przestrzeni wystaw rodzinnych, ograniczonej w tej chwili schodami. Instytucja zapewnia dostęp alternatywny – szklane drzwi z dostępem od strony kawiarni lub dotarcie na wystawę przez sąsiadujące pomieszczenie patio. Instytucja chce, aby osoby otrzymujące wsparcie w obszarze poruszania się oraz osoby w późnej dorosłości mogły skorzystać z tego samego przejazdu bez konieczności pokonywania platformy z czterema schodami, co wiąże się z inwestycją architektoniczną i przebudową schodów – projekt planowany jest na 2025, a realizacja na 2026 rok.

Równie ważna jest poprawa dostępności toalet, w tym umiejscowienie w nich komfortki/leżanki. Do realizacji tego zadania przykładamy szczególną wagę, ponieważ prośba o umieszczenie leżanki wyszła od naszych dziecięcych konsultantów dostępności z Fundacji „Dom w Łodzi”, z którymi rozbudowujemy współpracę.

Czas realizacji: od I kwartału 2025 do IV kwartału 2026 roku

Realizacja: współpracownicy zewnętrzni.

ROZUMIENIE: Udostępnienie oferty instytucji bezpośrednio łączy się ze sposobami i formą komunikacji, które chcemy osadzić na nowej stronie www. Kluczowy w realizacji tego celu jest audyt dotyczący dostosowania przekazu i komunikatów dla osób otrzymujących wsparcie w zakresie rozumienia i ich opiekunów. Instytucja chce tworzyć więcej treści ETR oraz wdrożyć zasady języka prostego w komunikacji z publicznością (treści na www, w social mediach itd.).

Oferta instytucji udostępniana będzie poprzez tworzenie większej liczby materiałów wspierających odbiór wystaw: ETR, scenariuszy lekcji, wydarzeń uwzględniających potrzeby osób otrzymujących wsparcie w zakresie rozumienia, osób w późnej dorosłości i osób dotkniętych chorobami neurodegeneracyjnymi. Ważna będzie również edukacja prowadzących wydarzenia pod kątem rozkodowywania pojęć podczas realizacji spotkań, wykorzystywania pomocy wizualnych wspierających rozumienie zasad, omawiania zagadnień merytorycznych, projektowania spotkań z uwzględnieniem dobrostanu uczestników (tempo wypowiedzi, zaplanowany czas przerw, jasno przedstawiony plan wydarzenia – np. na osi czasu spotkania lub innym stworzonym przez instytucję narzędziu – oraz konsekwentna jego realizacja), a także wprowadzanie standardów realizacji wydarzeń uniwersalnych.

Czas realizacji: od I kwartału 2025.

Realizacja: Pracownicy i pracownice PME oraz współpracownicy zewnętrzni (szkolenia).

CZUCIE: Zadbanie o dobrostan i komfort osób odwiedzających instytucję. Audyt przestrzeni pod względem jej funkcjonalności, oświetlenia, w tym także określenie miejsca wyciszenia, pokoju dla rodzin, reorganizacja przestrzeni wspólnych stanowiących obecnie barierę pod względem komfortu (szatnia, toalety) i wyznaczenie miejsc odpoczynku (dla grup zorganizowanych czekających na zajęcia) oraz uwzględnienie potrzeb osób w późnej dorosłości oraz neuroróżnorodnych w organizacji ciągów komunikacyjnych pomiędzy wystawami.

Instytucja planuje także wyposażyć zwiedzających w narzędzia wspierające odbiór wystaw i samoregulację, takich jak: lupy, szkła powiększające, przedmioty sensorycznie aktywizujące i antystresowe, mobilne kokony wyciszenia, słuchawki wygłuszające.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Czas realizacji: od II kwartału 2025.

Realizacja: Pracownicy i pracownice PME oraz współpracownicy zewnętrzni.

Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Zespół PME przeszedł cały szereg szkoleń związanych z wprowadzaniem dostępności w Muzeum.

Dostępność traktowana jako proces wymusza jednak aktualizację wiedzy poprzez szkolenia organizowane w rytmach corocznych. Cykliczne szkolenia pozwalają również na włączanie w działania dostępnościowe nowozatrudnionych osób. Dobrym momentem na realizację szkoleń w Instytucji jest czas wdrożenia nowej firmy ochroniarskiej, której pracownicy pełnią także ważną rolę w opiece nad bezpieczeństwem ekspozycji. Szkolenie dla tych osób będzie każdorazowo rozszerzone o wiedzę z zakresu obsługi wszystkich widzów i zasad savoir-vivre'u. Spotkania przypominające będą organizowane także przed otwarciem nowych wystaw czasowych w celu przeszkolenia pracowników z zakresu dostępności ekspozycji dla poszczególnych grup odbiorców.

Pracownicy instytucji włączeni będą we współtworzenie dostępnej oferty po powołaniu Zespołu ds. dostępności, składającego się z przedstawicieli różnych działów.

Zadaniami Zespołu ds. dostępności będą:

- inicjowanie i utrzymywanie relacji z samorzecznikami i stowarzyszeniami, w tym – pracującymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, osób w późnej dorosłości czy osób zmagających się z chorobami neurodegeneracyjnymi;
- stała analiza dostępności muzeum: architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, opracowywanie działań na rzecz ich doskonalenia;
- planowanie wydarzeń o charakterze włączającym z udziałem publiczności, realizacja spotkań, których celem będzie badanie publiczności pod względem potrzeb dostępnościowych, konsultacje społeczne;
- opracowanie planów szkoleń dla pracowników i współpracowników.

Powołanie zespołu planowane jest na I kwartał 2025 r.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Koordynatorka dostępności z racji swoich obowiązków opracowywać będzie plany zmian i wdrażania dostępności w obszarach architektonicznym, cyfrowym, informacyjno-komunikacyjnym. Będzie działać wspólnie z Zespołem ds. dostępności i reprezentantami poszczególnych grup odbiorców nad dostępną ofertą wydarzeń, wystaw i spotkań edukacyjnych. Jedną z decyzji zarządczych, jaka będzie dyskutowana w instytucji jest nadanie oddzielnego budżetu na działania dostępnościowe.

Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury

Nawiązanie stałej, cyklicznej relacji z instytucjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze, traktowanymi jako ważny społeczny głos w realizowanej przez PME misji. Zakres współpracy dotyczyłby przeanalizowania obecnego stanu dostępności, przeprowadzenia analizy potrzeb i przygotowanie rekomendacji działań wspierających odbiór wystaw i wydarzeń dla poszczególnych grup. Ważnym głosem, ze względu na charakter i tematykę podejmowanych przez Muzeum działań, będą także reprezentanci tych społeczności i diaspor, których dorobek kulturowy gromadzi i przedstawia instytucja. Kierując działania do osób w późnej dorosłości, chcemy zaprosić do stałej współpracy także osoby wspierające i badające neuroróżnorodność, a także osoby dotknięte chorobami neurodegeneracyjnymi i osoby z nimi pracujące. Osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze i reprezentanci społeczności będą zarówno odbiorcami oferty, jak i jej konsultantami i współtwórcami.

Za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych odpowiedzialni będą: koordynatorka ds. dostępności, liderka dostępności oraz koordynatorzy poszczególnych wydarzeń – specjaliści i specjalistki ds. edukacji.

Kluczowe w realizacji działań będą: kontakt i konsultacje z samorzecznikami/samorzeczniczkami i lokalnymi środowiskami oraz kontakt z organizacjami wdrażającymi dostępność. Budowanie trwałej i obustronnej relacji z samorzecznikami wymaga podejmowania świadomych decyzji co do częstotliwości konsultacji, a także form współpracy. PME planuje podtrzymywać dotychczasowe współprace z organizacjami i fundacjami, a także nawiązać nowe, tak by otwierać się na perspektywy różnych środowisk. Planując wydarzenia będziemy dążyć do konsultacji z dwójką samorzeczników, tak aby być otwartymi na różne punkty widzenia.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych odpowiedzialne będą koordynatorka ds. dostępności oraz liderka dostępności. Wsparciem w doskonaleniu oferowanych wydarzeń i projektów będzie feedback od prowadzących warsztaty czy spotkania – osób mających bezpośredni kontakt z uczestnikami wydarzeń. Pracownicy kasy oraz ochrony mają najbliższy kontakt ze zwiedzającymi Muzeum na co dzień – są to osoby przeszkolone z zakresu komunikacji, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich odbiorców.

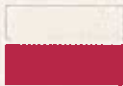
Koordynatorka ds. dostępności w PME - koordynuje wydarzenia dostępne, ma kontakt telefoniczny, mailowy (obsługa skrzynki dostepnosc@ethnomuseum.pl i dedykowanego telefonu) oraz bezpośredni z fundacjami, samorzecznikami oraz z osobami ze środowiska osób z niepełnosprawnością.

Zespół ds. dostępności w instytucji będzie odpowiedzialny za planowanie działań mających na celu utrzymywanie relacji ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Instytucja zapewnia także obsługę kancelaryjną – formuła kontaktu listownego. Pełny program wydarzeń PME dostępny jest na stronie www, a także w tradycyjnej formie comiesięcznej ulotki z repertuarem spotkań. W 2025 roku wprowadzana będzie także ulotka dotycząca dostępnych wystaw i ich lokalizacji w budynku, co jest elementem wspierającym nowy system oznakowania. W 2025 roku zainstalowana zostanie także dodatkowa usługa na stronie www – tłumacz PJM online.

Komunikaty skierowane z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych powinny trafiać do Zespołu ds. dostępności w PME, a następnie do Działu Marketingu i Komunikacji do publikacji na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych Muzeum. Kontakt bezpośredni koordynatorki ze stowarzyszeniami, fundacjami i instytucjami wspierającymi poszczególne grupy, działania promocyjne realizowane przez samorzeczników.

Komunikaty od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych trafiające na skrzynkę mailową dostepnosc@ethnomuseum.pl lub pod numer tel. 502 955 534 (podane na stronie www) odbierać będzie koordynatorka ds. dostępności w PME oraz osoba zastępująca koordynatorkę w czasie jej

nieobecności. Wiadomości, które trafią na skrzynkę sekretariatu bądź do dowolnego pracownika Muzeum będą przekierowywane na skrzynkę dostepnosc@ethnomuseum.pl lub jako dekreteacja Dyrekcji do poszczególnych pracowników. Informacje od edukatorów, pracowników ochrony i kasy będą przekazywane Zespołowi ds. dostępności w PME. Komunikaty publikowane w mediach społecznościowych PME oraz przesyłane za pośrednictwem komunikatorów będą przesyłane do Zespołu ds. dostępności.

Wykorzystujemy komunikaty na stronie www, w mediach społecznościowych oraz materiały drukowane, z którymi można się zapoznać podczas wizyty w Muzeum. Przestrzeń Muzeum jest wykorzystywana do komunikacji z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi (wayfinding, pętla indukcyjna, tyflografiki, audiodeskrypcje, filmy w PJM, komunikaty w Braille'u). Udostępniamy audioprzewodniki oraz kody QR z materiałami w Polskim Języku Migowym oraz z audiodeskrypcją. Komunikujemy się poprzez kontakt z fundacjami i samorzecznikami. Istotnym kanałem komunikacji podczas wizyty w Muzeum bądź uczestnictwa w wydarzeniu jest też człowiek – osoba, która prowadzi warsztat czy oprowadzanie, bądź osoba, która udziela informacji na wystawach. Staramy się, by przygotowywane komunikaty informacyjno-promocyjne były za każdym razem nieco inne, dostosowane do grupy odbiorców.

Efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi będzie weryfikowana poprzez:

- Frekwencję oraz komunikację na wydarzeniach;
- Analizę statystyk (korzystanie z QR kodów, wyświetlenia na www i w mediach społecznościowych materiałów z audiodeskrypcją i w PJM);
- Ankiety badające wykorzystywany kanał komunikacji.

Efektywność wykorzystywanych sposobów komunikacji weryfikowana będzie kwartalnie.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach przez PME:

- Badania publiczności i jej potrzeb względem udogodnień architektonicznych, cyfrowych, komunikacyjnych oraz programu edukacyjnego: ankiety, warsztaty z grupami fokusowymi, formularze ankietowe on-line dla stałych współpracowników muzeum.
- Pogłębianie relacji z samorzecznikami i nawiązywanie nowych współprac.
- Obserwacja uczestnicząca (w czasie warsztatów i innych wydarzeń organizowanych przez PME).

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Rozmowy z ochroną, osobami pracującymi w kasie Muzeum. Pracownicy tego obszaru mają bezpośredni, częsty kontakt z widzami, obserwują, które rozwiązania się sprawdzają, które natomiast wymagają zmiany. PME zachęca pracowników ochrony czy kasy do dzielenia się swoimi uwagami i współtworzenia rozwiązań.

Wszystkie powyższe działania będą prowadzone przez pracowników i pracownice Muzeum przy wsparciu, w razie potrzeby, tłumacza Polskiego Języka Migowego.

Zidentyfikowane potrzeby

Potrzeby instytucji związane z rozwijaniem dostępności w 2025 roku to przede wszystkim działania mające na celu wsparcie wizyty w Muzeum, odbioru oferty i komunikacji z osobami neuroróżnorodnymi, osobami starszymi oraz osobami zmagającymi się z chorobami neurodegeneracyjnymi. Potrzeba ta będzie realizowana przy równoczesnej dbałości o relację z innymi, zbudowanymi już grupami odbiorców. Zakładamy i dążymy, by proponowane rozwiązania, wynikające z potrzeb jednej grupy, miały charakter uniwersalny, odpowiedni dla wszystkich gości Muzeum.

W roku 2025 instytucja nastawiona będzie na wsłuchiwanie się w potrzeby odbiorców, nawiązywanie relacji oraz analizę danych pochodzących z audytów. Audyt strony www, audyt przestrzeni i jej doposażenie w przedmioty wspierające odbiór oraz instalacja wtyczki z tłumaczem PJM na stronie internetowej pozwolą na świadome projektowanie zmian w przyszłości. Powołanie Zespołu ds. dostępności i monitorowanie zmian w tym zakresie będzie przedpołem do powołania w przyszłości, z pełną świadomością działania, Społecznej Rady Muzeum. Muzeum Etnograficzne, Państwowe z nazwy, zmieni się w społeczne w działaniu. Instytucja o charakterze ogólnopolskim jest w obowiązku świadomego przygotowania się i wdrożenia tego kroku, by móc działać zgodnie z potrzebami odbiorców.

Zidentyfikowane ryzyka lub szanse

Cel 1: Rozpoznanie potrzeb dotyczących sposobów komunikacji i utrzymania relacji z publicznością poprzez udostępnienie strony www odpowiadającej potrzebom odbiorców.

Ryzyka dotyczące tego celu: brak wystarczającej reprezentacji użytkowników www do rozpoznania ich preferencji względem korzystania ze strony instytucji; zbyt mała różnorodność perspektyw w

ramach jednego obszaru. Trudności w wyborze wykonawcy (brak dostępności wykwalifikowanych pracowników/firm), a tym samym w przeprowadzeniu rzetelnego audytu cyfrowego.

Minimalizowaniem ryzyka będzie: zaproszenie większej niż 2-osobowa grupy konsultantów z określonych obszarów odnośnie do preferencji korzystania ze strony. Przeprowadzenie zapytania ofertowego w zakresie audytu cyfrowego, w oparciu o więcej niż kryterium cenowe (dodatkowo: doświadczenie, referencje oraz przedstawienie certyfikatu dostępności cyfrowej, wykaz przeprowadzonych realizacji).

Minimalizowanie prawdopodobieństwa zdarzenia: wprowadzenie harmonogramu działań i kontrola jego wykonalności, przygotowanie dokumentów z odpowiednim wyprzedzeniem; zaplanowanie działań wspólnie z Zespołem ds. dostępności oraz wymaganymi działaniami PME.

Cel 2: Audyt ergonomicznego wykorzystania przestrzeni pod kątem wprowadzania udogodnień wpływających na dobrostan i komfort widzów.

Ryzyko: brak dostępności wykwalifikowanych audytorów. Ryzyko związane z wyłonieniem wykonawcy w trybie zamówień publicznych.

Działania, jakie może podjąć PME w celu:

- minimalizowania ryzyka wpływającego na zdarzenie: Rozpoznanie rynku, kontakt z wieloma podwykonawcami oraz zastosowanie, oprócz ceny, dodatkowych kryteriów: doświadczenie, preferencje.
- minimalizowania prawdopodobieństwa zdarzenia: wprowadzenie harmonogramu działań i kontrola jego wykonalności; kontrola procesu akceptacji dokumentacji po stronie PME.

Trzecim celem krótkoterminowym PME jest: Budowanie relacji z publicznością otrzymującą wsparcie w zakresie rozumienia i czucia oraz osobami w późnej dorosłości.

Ryzyko: Trudność w nawiązaniu nowych współprac, w dotarciu do nowych grup i rozpoznaniu potrzeb publiczności.

Instytucja podejmąby następujące działania, aby:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- minimalizować ryzyka: rozpoznanie rynku, współudział pracowników w badaniach publiczności, wymóg raportowania i przedstawienia przez firmę dokonującą badania planu badań i założeń;
- minimalizować prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyk: wprowadzenie harmonogramu działań i kontrola jego wykonalności dla firmy prowadzącej badania; nadanie zadaniu wysokiego priorytetu.

Inwestycje na rzecz dostępności

Proszę wskazać, jakie inwestycje na rzecz dostępności są planowane w instytucji kultury, w jaki sposób będą finansowane, kiedy będą realizowane?

PME planuje przeprowadzić następujące inwestycje i działania w perspektywie rocznej:

- audyty strony www – II kwartał 2025 roku;
- audyt ergonomii korzystania z przestrzeni – do III kwartału 2025 roku;
- tłumacz PJM online jako wtyczka na stronie www – I kwartał 2025 r.;
- zlecenie badań publiczności, w szczególności potrzeb osób neuroróżnorodnych, osób w późnej dorosłości i osób z chorobami neurodegeneracyjnymi – III i IV kwartał 2025 roku;
- zakup przedmiotów wspierających samoregulację: słuchawek wyciszających, mobilnych kokonów wyciszenia, lup powiększających – III / IV kwartał 2025 (po rozpoznaniu potrzeb publiczności);
- zakup większej liczby ekranów, słuchawek do realizacji dostępności na wystawach (umiejscowienie na ekspozycji informacji w PJM i audiodeskrypcji) – III kwartał 2025 r.;

Ustawy o dostępności

PME będzie dążyło do wypełnienia i wymogów Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i Ustawy o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych poprzez:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- Audyty strony internetowej – II kwartał 2025 roku; opracowywanie i wdrożenie nowej strony www – do grudnia 2027.
- opatrywanie wszystkich pojawiających się w kanałach komunikacji zdjęć/grafik opisami alternatywnymi; publikacja filmów z dostępnymi napisami rozszerzonymi – grudzień 2025 r.
- Instalacja na stronie www wtyczki z tłumaczem PJM online – marzec 2025 r.
- Ponowne rozpoznanie dotyczące wprowadzenia zmian służących zniesieniu konieczności korzystania z alternatywnej drogi dotarcia na wystawy rodzinne (audyt architektoniczny, projekt architektoniczny – III kwartał 2025 r., wykonanie do grudnia 2027 r.).

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PLAN DŁUGOTERMINOWY

Cele wdrażania dostępności w instytucji kultury i kryteria sukcesu planu długoterminowego Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie dzięki przedsięwzięciu szkoleniowemu i zawiązaniu się zespołu projektowego zidentyfikowało potrzebę powołania Zespołu ds. dostępności. Dzięki realizacji celów krótkoterminowych PME z pełną świadomością będzie mogło podjąć działania w długoterminowej perspektywie.

Podczas realizacji projektu zespół podczas wspólnych sesji pracy określił trzy długoterminowe cele:

Cel 1: Wprowadzenie udogodnień w przestrzeni budynku z uwzględnieniem potrzeb publiczności neuroróżnorodnej, osób dotkniętych neurodegeneracją oraz osób w późnej dorosłości.

Wprowadzanie udogodnień względem komfortu i ergonomii korzystania z przestrzeni budynku wpłynie pozytywnie na realizację działań partycypacyjnych i utrzymanie relacji z samorzecznikami. Zniesienie bariery architektonicznej w postaci schodków prowadzących do wystawy familijnej sprawiłaby, że całościowo w budynku zostałyby zniesione bariery poziome w poruszaniu się, bez konieczności korzystania z dostępu alternatywnego. Reorganizacja przestrzeni wspólnych takich jak szatnia, wydzielenie przestrzeni odpoczynku w ciągach komunikacyjnych, poprawa dostępności toalet, doposażenie Muzeum w przedmioty wspierające zwiedzanie, takie jak: słuchawki wyciszające, przedmioty pozwalające na samoregulację, lupy powiększające - finalnie wpływać będą na komfort zwiedzających. Szczególnie ważne będą działania związane z analizą przestrzeni i wyodrębnieniem pomieszczenia wyciszenia i pokoju dla rodzin. Inwestycje i zakupy przeprowadzone byłyby po wykonaniu i analizie audytu budynku i konsultacjach z widzami co do ich potrzeb w kontekście zwiedzania wystaw i udziału w wydarzeniach realizowanych w pracowniach edukacyjnych, sali kinowej i na patio. Wprowadzane zmiany pozwolą na zaopiekowanie potrzeb publiczności neuroróżnorodnej, osób dotkniętych chorobą neurodegeneracyjną oraz osób starszych i ułatwią także efektywniejsze realizowanie programu kulturalnego z ich aktywnym udziałem. Czas inwestycji i zakupów zatwierdzonych zmian - do grudnia 2026 roku.

Cel 2: Ulepszona komunikacja z publicznością poprzez nową stronę www instytucji. Układ strony i jej treści powstaną po analizie audytu cyfrowego i potrzeb publiczności PME, wynikających z konsultacji z publicznością dotyczących preferencji co do układu i funkcjonalności strony, w tym z osobami w późniejszej dorosłości i samorzecznikami. Cel ten realizowany będzie poprzez wytypowanie firmy, która stworzy dla nas nową dostępną cyfrowo stronę. Strona www będzie musiała uwzględniać wszystkie

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

zasady dostępności cyfrowej: postrzegalność, funkcjonalność, zrozumiałość, kompatybilność. Na etapie makiet i projektowania ścieżek dojścia, projekt strony www poddany zostanie konsultacjom z publicznością. Strona www będzie musiała zaspokoić następujące potrzeby: informacyjną (o wystawach i wydarzeniach), sprzedażową (lekcje muzealne, wydarzenia, warsztaty), komunikacyjną, popularyzatorską. Ważne, aby ze względów komunikacyjnych strona pozwalała na wkomponowanie videoinformacji w PJM, informacji jako audiodeskrypcji oraz ETR. Osoby zarządzające treściami ze strony Muzeum przeszkolone zostaną ponownie z zakresu tworzenia komunikatów przy użyciu języka prostego i tworzenia dostępnych publikacji. Wdrożenie nowej strony www wiąże się także ze szkoleniem dla pracowników odpowiedzialnych za publikację treści – do końca 2027 szkolenie z dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla całego Działu Komunikacji i Marketingu oraz członków Zespołu ds. Dostępności Muzeum (powołanego w 2025 r). W realizacji tego celu ważna będzie także praca nad makietami wraz z publicznością, uwzględniająca potrzeby komunikacyjne osób w późnej dorosłości oraz osób z niepełnosprawnościami, a także osób neuroróżnorodnych, z chorobami neurodegeneracyjnymi (co najmniej 2 osoby posiadające różne zaplecze społeczno-kulturowe z każdej spośród reprezentowanych grup). Strona wdrożona będzie w oparciu o aktualne standardy dostępności cyfrowej, będzie też musiała uzyskać certyfikatu dostępności cyfrowej. Jednym z mierników wykonalności będzie także przeszkolenie pracowników z pracy na stronie. Lata realizacji wieloetapowego celu: 2025-2027.

Cel 3: Rozwijanie i utrzymywanie relacji z publicznością otrzymującą wsparcie w zakresie rozumienia i uczucia oraz z osobami w późnej dorosłości, poprzez współtworzenie programu kulturalnego instytucji. Lata 2025-2029 będą nakierowane na działania z udziałem osób, których potrzeby poznamy podczas badań rozpoczętych w 2025 r. Ważnym elementem powstającego programu wydarzeń będzie zaopiekowanie także potrzeb opiekunów i osób wspierających uczestników w działaniu. Chcemy zadbać o dobrostan szerokiego grona odbiorców związanych z instytucją. Program wydarzeń kierowany do osób starszych, neuroróżnorodnych oraz z chorobami neurodegeneracyjnymi powstawałby w powtarzalnych blokach/ cyklach ustalanych wspólnie z uczestnikami. Wierzymy w dbanie o relacje poprzez zaprojektowaną i powtarzalną możliwość uczestnictwa w spotkaniach. Merytoryka i metodologia warsztatów konsultowana będzie także ze specjalistami z dziedziny arteterapii, psychologami i neurologami, tak by wykorzystując możliwości instytucji (obiekty, warsztaty artystyczne, w tym praca z gliną) przygotowany program wspierał i pozytywnie wpływał na dobrostan uczestników. Muzeum z racji posiadania bogatej kolekcji sztuki twórców nieprofesjonalnych inspirowe do działań twórczych, dlatego istotnym punktem programów byłyby warsztaty artystyczne.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wskaźnikami tego celu będzie coroczne publikowanie raportu z działań realizowanych z wyżej wymienionymi grupami oraz prezentacja ofertowa warsztatów artystycznych w formatach pop-upowych wystaw.

Oferta instytucji kultury, zespół, współpraca z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi

Instytucja rozpocznie realizację cykli wydarzeń uniwersalnych uwzględniających potrzeby osób starszych, osób neuroróżnorodnych oraz osób zmagających się z chorobami neurodegeneracyjnymi. Dzięki badaniom publiczności, będziemy mogli wprowadzić takie zmiany w strukturach wydarzeń, które pozwolą jak największej grupie uczestniczyć w spotkaniach w pełnym komforcie i zrozumieniu. Dodatkowo planujemy wprowadzić także szkolenia dla prowadzących warsztaty i spotkania dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych. Planujemy poruszać m.in. tematy związane z wdrażaniem języka prostego do wypowiedzi i rozkodowywaniu pojęć, wprowadzenie praktyki omawiania planu wydarzenia (i wcześniejszej jego komunikacji), wprowadzania różnych form aktywności w ramach danego spotkania (np. wykład przeplatany warsztatem, aktywność zespołowa oparta na ruchu), dbanie o dobrostan uczestników – przerwy, chwile odpoczynku.

Działaniom tym towarzyszyć będą zmiany zachodzące w przestrzeni budynku, konieczne aby zaopiekować i zadbać również o potrzeby fizjologiczne i fizyczne uczestników. Obejmować będą m.in. stworzenie ułatwionego dostępu do szatni, zmiany w toaletach, stworzenie przestrzeni wypoczynku w ciągach komunikacyjnych, doposażenie pracowni i przestrzeni Sali kinowej i Patio w wygodne siedziska.

W planie długoterminowym instytucja skupia się przede wszystkim na obszarach dostępności rozumienia i czucia wg Modelu Dostępnej Kultury. Prace nad dostępnością przestrzeni związane są z obszarem poruszania się. Poprzez nową dostępną stronę www, a także działania ze stałej oferty edukacyjnej chcemy zadbać również o grupy odbiorców, z którymi nawiązaliśmy już współpracę – osoby z niepełnosprawnością wzroku i słuchu, doskonaląc ofertę związaną z zaopiekowaniem obszaru widzenia i słyszenia.

Pracownice i pracownicy instytucji będą włączani w zapewnianie dostępności podczas pracy z publicznością i projektowania wydarzeń, realizację zakupów potrzebnych do zapewniania komfortu uczestników, realizację spotkań z oferty wydarzeń dostępnych, utrzymywanie relacji z publicznością, komunikacja przed i po wydarzeniach.

Osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze będą pojawiać się w roli konsultantów oraz współtwórców zarówno zmian proponowanych w przestrzeni instytucji, jak i programu, a także jako odbiorcy programu Muzeum.

Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Powołany Zespół ds. dostępności będzie rekomendował systemy cyklicznych szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników. Szkolenia odbywałyby się minimum raz w roku i dotyczyły każdego obszaru dostępności wg Modelu Dostępnej Kultury.

Zarówno koordynatorka ds. dostępności, jak i zespół ds. dostępności będą czuwać nad wdrażaniem poszczególnych rozwiązań, dbać o dostępność wystaw i programu wydarzeń ds. dostępności. Ważnym zadaniem będzie również rozwijanie i podtrzymywanie relacji z odbiorcami z różnych grup, jak i dotarcie do nowych widzów poprzez kontakt bezpośredni oraz stronę www. Cykliczność realizowanych wydarzeń pozwoli również na współpracę z lokalnym środowiskiem, w tym samorzecznikami i samorzeczniczkami.

Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Tak jak w przypadku celów krótkoterminowych, za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych odpowiedzialni będą:

- koordynatorka ds. dostępności w PME, liderka dostępności
- zespół ds. dostępności;
- pracownicy prowadzący warsztaty, lekcje, oprowadzania oraz pracownicy kasy oraz ochrony;

Ponadto planujemy zorganizować szkolenia pogłębiające i aktualizujące wiedzę pracowników PME w celu utrzymania kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Komunikaty kierowane z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych będą trafiać do zespołu ds. dostępności w PME, w tym do koordynatorki ds. dostępności, a następnie do Działu Marketingu i Komunikacji, do publikacji na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych Muzeum.

Kontynuowana będzie przetestowana i skonsultowana procedura przekazywania informacji - Komunikaty od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych trafiające na skrzynkę mailową dostepnosc@ethnomuseum.pl lub pod numer tel. 502 955 534 (podane na stronie www) odbierać będzie koordynatorka ds. dostępności w PME oraz osoba zastępująca koordynatorkę w czasie jej nieobecności. Wiadomości, które trafią na skrzynkę sekretariatu bądź do dowolnego pracownika Muzeum będą przekierowywane na skrzynkę dostepnosc@ethnomuseum.pl lub jako dekretacja Dyrekcji do poszczególnych pracowników. Informacje od edukatorów, pracowników ochrony i kasy będą przekazywane zespołowi ds. dostępności w PME. Komunikaty publikowane w mediach społecznościowych PME oraz przesłane za pośrednictwem komunikatorów będą przesyłane do zespołu ds. dostępności.

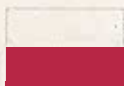
Efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi będzie weryfikowana poprzez:

- Frekwencję oraz komunikację na wydarzeniach;
- Analizę statystyk (skorzystanie z QR kodów, wyświetlenia na www i w mediach społecznościowych materiałów z audiodeskrypcją i w PJM)
- Krótkie ankiety badające skąd uczestnicy dowiedzieli się o ofercie PME

Efektywność wykorzystywanych sposobów komunikacji weryfikowana będzie kwartalnie.

Ponadto efektywność wykorzystanych sposobów i kanałów komunikacji weryfikowana będzie poprzez badanie publiczności.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Oczekiwania i możliwości osób o szczególnych potrzebach będą rozpoznawane przez PME poprzez:

- badania publiczności i jej potrzeb względem udogodnień architektonicznych, cyfrowych komunikacyjnych oraz programu edukacyjnego – ankiety, warsztaty z grupami fokusowymi, formularze ankietowe on-line dla stałych współpracowników muzeum;
- pogłębianie relacji z samorzecznikami i nawiązywanie nowych współprac;
- obserwację uczestniczącą (w czasie warsztatów, wydarzeń organizowanych przez PME);
- rozmowy z ochroną, osobami pracującymi w kasie Muzeum. Pracownicy tego obszaru mają bezpośredni, częsty kontakt z widzami, obserwują, które rozwiązania się sprawdzają, które natomiast wymagają zmiany. PME zachęca Pracowników z ochrony czy kasy do dzielenia się swoimi uwagami i współtworzenia rozwiązań.

Wszystkie powyższe działania będą prowadzone przez pracowników i pracownice Muzeum przy wsparciu, w razie potrzeby, tłumacza Polskiego Języka Migowego oraz audytorów zewnętrznych.

Planujemy przeprowadzić także pogłębione wywiady z docelowymi użytkownikami usług bądź z np. opiekunami osób z chorobami neurodegeneracyjnymi.

Zidentyfikowane potrzeby

PME zidentyfikowało następujące potrzeby instytucji kultury w zakresie dostępności:

- potrzeba efektywnej i skutecznej komunikacji z odbiorcami - zmiana strony www;
- potrzeba realizacji wydarzeń w oparciu o potrzeby publiczności poprzez badanie jej potrzeb, a w późniejszym czasie również powołanie Społecznej Rady Muzeum;
- realizacja oferty uwzględniającej potrzeby osób starszych, osób neuroróżnorodnych oraz osób zmagających się z chorobami neurodegeneracyjnymi; zmiany w architekturze instytucji.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Inwestycje na rzecz dostępności

Zmiana strony www - do grudnia 2027 roku.

W latach 2025-2027 w instytucji planowane jest zniesienie bariery architektonicznej oddzielającej przestrzeń wystaw rodzinnych od hallu muzeum. W przestrzeni znajduje się kilka schodów uniemożliwiających swobodne wejście na wystawę. W roku 2025 r. z zewnętrznymi ekspertami przygotujemy projekt architektoniczny oraz uzyskamy konieczne zgody od konserwatora, aby przebudować tę przestrzeń tak, by nie trzeba było korzystać z alternatywnego dostępu (w tej chwili dostęp na wystawę jest przez salę kinową i patio lub kawiarnię).

Środki finansowe na zaprojektowanie rozwiązania zniesienia bariery architektonicznej zostały zaplanowane w planie finansowym 2025 z dotacji podmiotowej. Na zrealizowanie przebudowy będziemy występować o dotację inwestycyjną od naszego Organizatora.

Planujemy w muzeum zainstalować system TOTUPOINT opierający się na infrastrukturze zbudowanej ze znaczników elektronicznych oraz personalnych urządzeniach mobilnych, jakimi mogą być nowoczesne smartfony lub tablety. Znaczniki to urządzenia elektroniczne, wykonane w postaci niewielkich modułów i przeznaczone do rozmieszczania zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz budynków. Podstawową rolą znaczników jest udostępnianie zapisanej w nich informacji. Inwestycja w punkty decyzyjne i prowadnice. Działania zostaną zrealizowane do grudnia 2027 r.

Zakup mebli i doposażenia, aby wspierać komfortowy pobyt widzów w Muzeum. Lata 2026-2027.

W perspektywie długofalowej Instytucja chce przeprowadzić, jako wynik audytów, następujące inwestycje:

- toalety i toalety dostępne z komfortką/leżanką – do końca 2026 r.;
- dostępna szatnia – do końca 2026 r.;
- aranżacja pokoju dla rodzin – do końca 2026 r.;
- aranżacja pokoju wyciszenia – do końca 2026 r.;
- aranżacja miejsc odpoczynku w ciągach komunikacyjnych na- i pomiędzy wystawami – I kwartał 2026 r.

Zidentyfikowane ryzyka lub szanse

RYZYKA

Cel 1. Wprowadzenie udogodnień w przestrzeni budynku z uwzględnieniem potrzeb publiczności neuroróżnorodnej, osób dotkniętych neurodegeneracyjną i oraz osób w późnej dorosłości.

Ryzyka: Problem z wyłonieniem wykonawcy; brak zgody konserwatora na zniesienie bariery architektonicznej; trudności związane z efektywnym i rzetelnym badaniem potrzeb zarówno publiczności neuroróżnorodnej jak i osób dotkniętych chorobą neurodegeneracyjną; szerokie spektrum potrzeb związanych z obszarem czucia, które mogą być trudne do zaopiekowania (szczególnie jeśli chodzi o osoby neuroróżnorodne), ograniczenia związane z funkcjonowaniem w zabytkowym budynku.

- Minimalizowanie ryzyka wpływającego ze zdarzeń: zebranie rekomendacji od samorzeczników, asystentów; kontakt z wieloma wykonawcami, analiza dobrych praktyk, testowanie proponowanych rozwiązań z grupami odbiorców,
- Minimalizowanie prawdopodobieństwo zdarzeń: wprowadzenie harmonogramu działań i kontrola jego wykonalności, przygotowanie dokumentów z odpowiednim wyprzedzeniem; zaplanowanie działań wspólnie z zespołem ds. dostępności oraz wymaganymi działaniami PME.

Cel 2. Ulepszona komunikacja z publicznością poprzez nową stronę www instytucji.

Ryzyka: Strona www nie spełnia wszystkich wymogów WCAG 2.1 i potrzeb publiczności; Problem z wyłonieniem Wykonawcy i realizacją przedsięwzięcia; brak dostępności wykwalifikowanych firm;

- Minimalizowanie ryzyka wpływające ze zdarzeń: badanie potrzeb publiczności; przeprowadzenie audytu;
- Minimalizowanie prawdopodobieństwa zdarzeń. – szkolenia dla pracowników, którzy odpowiadają za komunikację poprzez stronę www; określenie kryteriów oceny oferty: cena, doświadczenie, referencje; odbiór strony www dopiero po konsultacji z 2 użytkownikami strony (zapis w zapytaniu ofertowym); przygotowanie przetargu z odpowiednim wyprzedzeniem; harmonogram prac, cyklicznie sprawdzany i weryfikowany;

Cel 3. Rozwijanie i utrzymywanie relacji z publicznością otrzymującą wsparcie w zakresie dostępności rozumienie i czucie oraz z osobami w późnej dorosłości, poprzez współtworzenie programu kulturalnego instytucji.

Ryzyka: Problem z dotarciem i utrzymaniem relacji z grupami docelowymi, wyzwania związane z badaniem i analizowaniem potrzeb tych bardzo niejednorodnych grup odbiorców, wyzwania związane z współtworzeniem programu z często trudną do zaopiekowania grupą.

- Minimalizowanie ryzyka wypływające ze zdarzeń: rzetelne badanie potrzeb tej grupy; organizowanie warsztatów mających na celu współtworzenie wydarzeń z docelowymi grupami (jeśli to możliwe) lub z osobami, które są z nimi w stałym kontakcie; wprowadzanie pilotażowych rozwiązań, testowanie ich i implementowanie zanalizowanych wniosków.
- Minimalizowanie prawdopodobieństwa zdarzeń. Dotarcie i współpraca z lokalnymi środowiskami i fundacjami; nawiązanie współpracy z samorzecznikami i samorzeczniczkami; praca koordynatorki dostępności i liderki dostępności nad nawiązaniem głębszej i opartej na wzajemnym zaufaniu relacji.

Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Ewaluacja przeprowadzana będzie wewnętrznie po każdym etapie projektu, tj. po zaprojektowaniu, przetestowaniu i wdrożeniu konkretnego działania czy rozwiązania projektowego. Ewaluacja zostanie przeprowadzona w gronie zespołu ds. dostępności, do którego zapraszane będą osoby, których opinia znacząco wpłynie na proces ewaluacyjny (m.in. samorzecznicy czy osoby, które korzystać będą z danych rozwiązań). Ewaluacje konkretnych działań przeprowadzane będą w oparciu o informacje zebrane podczas audytów i badań, informacji zwrotnej zebranej od pracowników muzeum tzw. pierwszego kontaktu, prowadzących warsztaty, od samorzeczników i samorzeczniczek.

W celu sprawnego przeprowadzenia ewaluacji podczas trwania projektu konieczne będzie wprowadzenie narzędzi zbierania opinii od użytkowników usług dostępnościowych instytucji (tj. m.in. ankiety przeprowadzane na miejscu, formularze ankietowe on-line dla stałych współpracowników itp.).

Kryteria, którymi będziemy się kierować to:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- w pracy nad ofertą kulturalną i edukacyjną - stopień dopasowania oferty to potrzeb odbiorców, atrakcyjność, powracanie widzów na wydarzenia i chęć dzielenia się spostrzeżeniami podczas ewaluacji,

- w pracy nad komunikacją na stronie – łatwość w poruszaniu się po stronie i szybkość w znajdowaniu informacji także na wersji mobilnej www, możliwość swobodnej zmiany ustawień wg potrzeb użytkowników, możliwość poruszania się po wszystkich zakładach za pomocą klawiatury, odczyt głosowy;

- w pracy nad dostępnością przestrzeni – stopień użyteczności konkretnych punktów w przestrzeni dla osób neuroróżnorodnych; pozytywna ocena liczby miejsc spoczynku w ciągach komunikacyjnych.

Po przeprowadzonej ewaluacji danego rozwiązania możliwa będzie okresowa weryfikacja wdrożonych rozwiązań pod kątem ich skuteczności i potrzeb w zakresie poprawy dostępności.

DYREKTOR
Państwowego Muzeum Etnograficznego
w Warszawie
dr Magdalena Wróblewska

